

שם: אמאל שחאדה שיני

שם העבודה: החלטת ההורים על פניה לאבחון וטיפול תרופתי בילדיהם המאובחנים עם הפרעות קשב וריכוז

מנחה: פרופ' אורנה בראון-אפל

תקציר

רקע מדעי:

הפרעת קשב וריכוז ADHD הינה הפרעה פסיכיאטרית שכיחה בילדות, קשורה בקשיים התנהגותיים ואקדמיים, וגורמת לתוצאות שליליות בתפקוד. תרופות ממריצות מהוות טיפול לתסמיני הליבה של ADHD. בארץ, נמצא שילדים יהודים מאובחנים ומטופלים פי ארבע לעומת ערבים. מחקרים מעידים שבקבוצות מיעוט אתני ישנם מחסומי נגישות לפניה לטיפול ואבחון, וכן גורמים אישיים ותרבותיים (חוסר ידע אודות ADHD והטיפול, עמדות שליליות, ועוד) המונעים אבחון וטיפול.

מטרות המחקר המוצע:

להוות את הגורמים המשפיעים על החלטת ההורים לילדים עם ADHD לפנות לשירותי בריאות לצורך אבחון ומתן טיפול תרופתי לילדם במשפחות ערביות ויהודיות.

השערות עבודה:

יימצא קשר בין הגורמים התרבותיים, העמדות, והידע אודות ADHD לפניית ההורים לאבחון וטיפול.

סוג המחקר ושיטות איסוף הנתונים:

מחקר איכותני- יערכו ארבעה קבוצות מיקוד של הורים לילדים שיש להם ADHD בשני בתי ספר ערבים ושני בתי ספר יהודים בצפון, בכל קבוצת מיקוד ישתתפו 15 הורים. בנוסף, יערכו כ-10 ראיונות עומק למורים (חמשה מכל מגזר). מחקר כמותני- סקר חתך בקרב 1,100 הורים לילדים בגיל 7-9, בבתי ספר ערבים ויהודים במחוז צפון (דגימת אשכולות) ו-40 מורים של אותם הילדים. תיבדק נוכחות ADHD אצל הילד ע"י מילוי שאלון DSM 5 ע"י המורים וההורים. בנוסף, נבדוק רמת הידע של ההורים אודות ADHD והטיפול ע"י שאלון KADDS והעמדות שלהם ע"פ שאלון שיבנה במחקר האיכותני. נבדוק פנייה של ההורים לאבחון וטיפול והיענות לטיפול תרופתי.

שיטות עיבוד הנתונים:

תמלילי קבוצות המיקוד ינותחו בשיטות איכותניות. נתוני הסקר ינותחו לבדיקת הגורמים הקשורים לאבחון והיענות לטיפול. נבדוק פניית ההורים לאבחון והיענות לטיפול תרופתי בשתי קבוצות האוכלוסייה. יבנה מודל רגרסיה רב משתני להבנת הגורמים המשפיעים על פנייה לאבחון והיענות לטיפול.

ייחודיות המחקר וחשיבותו:

לאור החשיבות העליונה לאבחון וטיפול ב-ADHD, המחקר יבדוק גורמים שמסבירים פניה יותר גבוהה לאבחון וטיפול תרופתי אצל ילדים יהודים לעומת ערבים, שתאפשר בניית תכניות התערבות, לצמצום הפערים בשירותים ושיפור האבחון והטיפול ב-ADHD בקרב ילדים בני מיעוט אתני.